

Het ambacht van wetgever verdient meer aandacht

Steeds meer wetgeving voldoet niet

De kwaliteit van onze wetgeving moet dringend omhoog. Er zijn de laatste jaren te veel wetten ingevoerd, die in de praktijk helemaal niet blijken te werken of bestaande problemen juist vergroten, zoals bij voorbeeld de Wet op de kinderopvangtoeslag en de SpaardersTaks van box 3. Onze rechtstaat loopt gevaar als voor het regelen van onze maatschappij ondeugdelijke wetten worden gebruikt.

Veel wetten vertonen zoveel gaten of fouten dat ze het bij de rechter niet houden. Zo haalde de Hoge Raad kort geleden een streep door de belastingheffing over het fictief rendement op vermogen in box 3 met alle gevolgen van dien voor de schatkist en belastingplichtigen.

Er zijn drie oorzaken van de verminderde kwaliteit van de wetgeving: het afnemen van de wetgevingskwaliteit bij de rijksoverheid, de vele compromissen die er in politiek Den Haag gesloten worden en het voorbijgaan aan waarschuwingen en adviezen van de Raad van State door regering en Kamerleden.

Juristen werken er genoeg bij de overheid. Kennelijk heeft het ambacht van wetgevingsjurist te weinig prioriteit. Het gaat bij wetgeving om juridisch topwerk, gebaseerd op kennis, inzicht, systematiek en nauwgezetheid.

Daarnaast houdt de slechte kwaliteit van wetgeving verband met compromissen die misschien politiek begrijpelijk zijn, maar juridisch rammelen. Dat probleem zit vooral bij het kabinet en de beide Kamers der Staten-Generaal als wetgevende macht. Het wegspeken van problemen naar de toekomst heeft met name bij milieu- en klimaatwetgeving geleid tot het ontkennen van de werkelijkheid. In de fiscale wetgeving gaat het doorgaans om de complexiteit, de uitvoering en de opsporing.

De derde oorzaak is dat waarschuwingen en adviezen van de Raad van State te vaak onvoldoende serieus worden genomen. Bezwaren, ook van juridische aard, worden vaak eerst al door het kabinet gebagatelliseerd, terwijl vervolgens ook de Tweede Kamer en de Eerste Kamer er niets mee doen. Hoogstens wordt een kritiekpunt opgepakt om politieke redenen, niet vanuit het argument van wetgevingskwaliteit. Het heeft er alle schijn van, dat er te vaak wordt gedacht dat een onderwerp er weer een tijdje tegen kan als politieke compromissen zijn bereikt.

Het is geen incident meer dat de rechter wetgeving anders interpreteert dan de wetgever heeft bedoeld te formuleren. Er bereiken wetsteksten het Staatsblad, die door niet adequate wetstechniek ruimte bieden voor verschillende interpretatie. Gebrek aan kwaliteit of eenduidigheid van wetgeving dient in alle omstandigheden vermeden te worden en anders zo snel mogelijk opgelost te worden zodra de noodzaak daartoe is gebleken.

Er worden teveel wetten gemaakt, die gewoon niet doen wat ze moeten doen. Of omdat ze niet goed geformuleerd zijn, of omdat de uitvoerbaarheid en de controleerbaarheid niet kloppen. Soms deugt de hele wet niet als oplossing en soms roept een wet meer problemen op dan er waren. Denk ook maar eens aan het leenstelsel voor studenten, de jeugdzorg, verhuurdersheffing, de te talrijke en te kleine Natura 2000-gebieden, sommige Covid-maatregelen en de wegens complexiteit nog niet ingevoerde Omgevingswet.

Het gaat niet om de vraag of je het politiek eens bent met een bepaalde wet of bepaald beleid of niet. Dat is van een andere orde. Het gaat om de vraag of eenmaal gekozen beleid goed vastgelegd is in de wetgeving die daar bij past en of een wet inderdaad een oplossing biedt voor dat wat de wetgever ermee beoogt. De tsunami aan regelgeving draagt er ook nog eens toe bij dat de uitvoering te wensen overlaat of een wet in de praktijk niet te handhaven is.

Daarom pleit ik voor meer waardering bij de overheid voor het ambacht van wetgevingsjurist, meer aandacht van de regering en Kamerleden voor de adviezen van de Raad van State en ook meer aandacht van Kamerleden voor hun taak als medewetgever. Laat die dagelijkse politieke kretes en dat controleren-op-de-vierkante-meter van de regering maar wat vaker even zitten. De maatschappij is niet gefundeerd op politiek gekrakeel, maar op goed doordachte wetten.

Martin van Rooijen is oud-staatssecretaris voor Financiën en fractievoorzitter van 50PLUS in de Eerste Kamer